

Kadernotitie sport Geldermalsen

“Sport en bewegen voor iedereen”

September 2008

Inhoudsopgave kadernotitie:

	Pagina:
Inleiding.....	3
Opbouw kadernotitie.....	5
Hoe ziet de sport in Geldermalsen er uit?.....	6
Wat zijn de belangrijkste meest recente ontwikkelingen op het terrein van de sport en het bewegen?.....	10
Hoe ziet de sport in Geldermalsen er uit & actuele ontwikkelingen → Lijst van knelpunten.....	19
De knelpunten naar prioriteit.....	21
Oplossingsrichtingen en actiepunten per knelpunt.....	23
De voorlopige visie op sport en bewegen in Geldermalsen.....	29
De voorlopige doelstellingen voor de sport en het bewegen in Geldermalsen.....	30

Inleiding:

Begin 2008 heeft de gemeente Geldermalsen het plan van aanpak goedgekeurd voor de totstandkoming van een brede sportnotitie, die samen met de inwoners van Geldermalsen gemaakt gaat worden. Niet onvermeld mag blijven dat de klankbordgroep sport¹ in 2006 al veel werk heeft verricht ten behoeve van deze kadernotitie. Van deze inspanningen is dankbaar gebruik gemaakt bij het schrijven.

Belangrijk hierbij is te weten dat de gemeenteraad van Geldermalsen heeft uitgesproken dat sport vooral als middel moet worden ingezet, bijvoorbeeld om gezondheidsproblemen te verminderen en/of te voorkomen. Sport is nadrukkelijk een onmisbare schakel in de samenleving van Geldermalsen; het bevordert de leefbaarheid en de sociale cohesie.

Na het plan van aanpak is een 'Startnotitie sport Geldermalsen' geschreven. De inhoud van de 'Startnotitie' komt voort uit de aanwezige informatie over de sport in Geldermalsen. Ook zijn een aantal interviews met een aantal sleutelfiguren voor de sport in Geldermalsen gehouden. De 'Startnotitie sport Geldermalsen' is breed verspreid en heeft als belangrijke informatiebron gefungeerd voor een interactieve Themabijeenkomst Sport.

De commissie Samenleving heeft op 18 maart 2008 deze Themabijeenkomst Sport georganiseerd. Bij deze bijeenkomst zijn circa 50 mensen aanwezig geweest. Betrokkenen vanuit sportverenigingen, het onderwijs, het Sociaal Cultureel Werk, het ongeorganiseerd sporten, de Gelderse SportFederatie en anderen hebben actief aan het programma deelgenomen. Na een 'warming-up' zijn acht voorlopige knelpunten interactief besproken, zijn drie knelpunten toegevoegd en zijn een aantal oplossingsrichtingen en actiepunten benoemd. Vervolgens is een eerste prioritering door de aanwezigen gegeven door middel van de 'stickermethode²'. Daarna zijn door de aanwezigen steekwoorden genoemd die als basis dienen voor de voorlopige visie die u in deze kadernotitie terugvindt.

In de commissievergadering van 31 maart 2008 is de Themabijeenkomst Sport geëvalueerd. De algehele conclusie luidt dat men de Themabijeenkomst als zeer positief heeft ervaren. De opkomst is als goed beoordeeld en het (inter)actieve karakter is zeer in de smaak gevallen. De Themabijeenkomst levert een belangrijke bijdrage aan de kadernotitie Sport. Een aantal politieke partijen heeft tijdens de evaluatie een aantal knelpunten als prioriteit genoemd. Hiermee is in deze kadernotitie reeds rekening gehouden.

De kadernotitie Sport is interactief opgesteld door een adviseur van 'Keizers cs Beleid en Management'.

¹ Bestaande uit bestuurders van v.v. Beesd, C.K.V. Animo, v.v. Rhelico, wandelsportvereniging Prinses Marijke, Sport Vereniging Beesd, Badmintonvereniging Geldermalsen en Hockey Club Geldermalsen.

² De aanwezigen krijgen per persoon drie stickers uitgereikt die bij de voorlopige knelpunten mogen worden geplakt. Sportverenigingen, raads- en collegeleden en overige partijen hebben elk hun eigen kleur.

Sport beschrijven we als volgt: "Sport is een lichamelijke bezigheid ter ontspanning of als beroep met spel- en wedstrijdelement, waarbij conditie en vaardigheid vereist zijn, respectievelijk bevorderd worden". (Bron: woordenboek van Dale).

Veel beweging tijdens de Themabijeenkomst Sport op 18 maart 2008.

Opbouw kadernotitie:

Deze notitie begint met een beschrijving van 'hoe de sport in Geldermalsen er uit ziet'. Dit geeft antwoorden op vragen als 'welke verenigingen zijn er en hoe groot zijn deze' en waar kan binnen en buiten verenigingsverband aan sport worden gedaan. Dit geeft een beeld van hoe de sport en het bewegen er in Geldermalsen uit ziet.

Oftewel: een foto van de huidige situatie wordt gemaakt.

Na deze feitelijke informatie volgt een beschrijving van recente ontwikkelingen op het terrein van de sport.

Anders omschreven: hoe ziet het 'passe-partout' er uit die de foto omringt?

Vervolgens komen de voorlopige knelpunten aan de orde die voortvloeien uit de huidige situatie en de recente ontwikkelingen op het terrein van sport en bewegen.

Een eerste versie van knelpunten zijn tijdens de Themabijeenkomst Sport op 18 maart 2008 besproken. Ook zijn toen drie nieuwe knelpunten toegevoegd. In totaal zijn er nu elf knelpunten die aan de orde komen in deze kadernotitie. Door de interactieve bijeenkomst zijn de voorlopige knelpunten aangepast. U treft ze in deze kadernotitie in de aangepaste vorm aan, inclusief de drie toegevoegde knelpunten.

Tijdens de Themabijeenkomst op 18 maart j.l. is door middel van de 'stickermethode' gekomen tot een eerste prioriteitstelling van de voorlopige knelpunten. Ook tijdens de commissievergadering van de commissie Samenleving op 31 maart 2008 is door een aantal politieke partijen prioriteit gegeven aan een aantal knelpunten. Een eerste prioritering vindt u in deze kadernotitie terug.

Tevens treft u oplossingsrichtingen aan bij de knelpunten. Bij deze oplossingsrichtingen zijn actiepunten benoemd.

Een voorlopige visie op de sport in Geldermalsen ontbreekt niet. De in de Themabijeenkomst Sport genoemde steekwoorden komen hier in terug.

Ten slotte zijn de voorlopige doelstellingen opgenomen in deze kadernotitie.

Hoe ziet de sport en het bewegen in Geldermalsen er uit?

In dit onderdeel wordt de huidige situatie van het sport en bewegen in Geldermalsen beschreven. Anders gezegd: een foto van de gemeente op het gebied van sport en bewegen wordt getoond.

Een fragment van de gemeentelijke website:

"Binnen de gemeente Geldermalsen zijn ontzettend veel sportverenigingen actief. Het sportieve aanbod is uiterst divers, van fietscross en onderwatersport tot de uiteraard ook aanwezige tennis- en voetbalverenigingen. En wordt het weer wat minder, geen probleem. Naast het overdekt zwembad 'Het Wiel' wordt natuurlijk ook in de moderne sporthal 'De Randhorst' de sportbeoefening het hele jaar door gegarandeerd."

Een fragment uit de voetbalwedstrijd Tricht-LRC.

Dus, volgens de website zijn er in ieder geval veel sportverenigingen, een overdekt zwembad en een sporthal. Dit overzicht is lang niet compleet, want er is nog veel meer....

Buitensport:

Geldermalsen heeft een 'elftal' aan kernen. Volgens onze cijfers is voetbalvereniging Beesd de grootste buitensportvereniging met circa 500 spelende leden. Iets minder spelende leden vind je in Tricht bij de gelijknamige voetbalvereniging. In Meteren is MVV dé buitensportvereniging met ruim 350 spelende leden. Bij voetbalvereniging Rhelico komen de voetballers uit Rumpt, Deil, Acquoy, Rhenoy, Gellicum, Enspijk, Beesd en Geldermalsen. Hier zijn circa 320 leden actief.

In Geldermalsen is voetbalvereniging GVV op sportpark Geldermalsen te vinden en hierbij zijn circa 340 spelende leden bij aangesloten.

Hockeyen doe je in de kern Geldermalsen bij Hockeyclub Geldermalsen. Deze vereniging bindt ruim 250 leden. Ook is er volop ruimte voor paardensport, fietscross en de motorsport, ook in verenigingsverband. Er is zowel een fietscross- als motorcrossterrein aanwezig in Geldermalsen.

De sport Tennis is populair in Geldermalsen. Voor deze sport kun je terecht bij twee verenigingen; Geldermalsense Lawn Tennis Club (GLTC) en Rhelico. GLTC heeft ongeveer 500 leden.

In de winter zijn de tennissers binnen te vinden.

Korfballen doe je 's winters binnen en in het voor- en najaar buiten. Vereniging C.K.V. Animo heeft circa 230 leden en speelt in de kern Geldermalsen.

Binnensport:

In Geldermalsen kun je (in verenigingsverband) ook binnen terecht. De gemeente Geldermalsen is eigenaar/beheerder van twee gymzalen in Geldermalsen en één gymzaal in Beesd. De dorpshuizen in Deil en Tricht hebben een gymaccommodatie. Daarnaast is in Geldermalsen een sporthal en binnenzwembad aanwezig, deze zijn geprivatiseerd en worden beheerd door 'LACO'. Voor de gemeente Geldermalsen is dit een in financieel opzicht aantrekkelijke oplossing. 'LACO' beheert de sporthal en het zwembad commercieel. De betreffende overeenkomst loopt door tot 1 september 2015. De gemeente heeft geen invloed op de tarieven en de roosters van het zwembad en de sporthal. Dit leidt tot tarieven waarvan een aantal verenigingen aangeven dat deze te hoog zijn en tot 'recreatief zwemmen' tijdens een beperkt aantal uren. Zo is op woensdagmiddag geen recreatief zwemmen mogelijk in zwembad 'het Wiel'.

Gymnastiek wordt wel "de moeder van de sporten" genoemd. Geldermalsen heeft zes gymnastiekverenigingen. Gymnastiekvereniging Geldermalsen (GVG) is de grootste met bijna 180 leden en de Conditie Gymclub Dyonamisch en 'Irene's Gymnastics' hebben met circa 60 leden een veel kleinere achterban. Voor badminton kun je kiezen uit Badminton Vereniging Geldermalsen uit de kern Geldermalsen en de badmintongroep eveneens uit de kern Geldermalsen (9 leden). Om te basketballen in competitieverband moet je bij omnisportvereniging Beesd zijn. Tafeltennisvereniging Batua uit Tricht houdt een aantal leden in beweging aan deze tafel. Op tafel een wedstrijd schaken kan bij schaakvereniging Acquoy uit het gelijknamige Acquoy. Zij heeft 24 leden 'geschaakt' voor een lidmaatschap. Bij schaakvereniging Geldermalsen schaken 12 leden. Bij zes kaartclubs treffen de leden elkaar voor bijvoorbeeld de bridgesport.

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van het bewegingsonderwijs op de basisscholen. Hiervoor moeten binnen de gemeente voldoende sportaccommodaties aanwezig zijn.

Naast sporten in verenigingsverband wordt door diverse organisaties ook een aantal bewegingsactiviteiten aangeboden. In Geldermalsen wordt, in het kader van de BuurtOnderwijsSport-impuls, sportbuurtwerk in de Rivierenwijk en de Appelwijk aangeboden. De BOS-impuls is een tijdelijke stimuleringsmaatregel (tot en met 2009) vanuit de landelijke overheid. Een andere landelijke stimuleringsmaatregel is de Breedtesport-impuls. Vanaf 2004 zijn in het kader van de Breedtesportimpuls diverse activiteiten georganiseerd voor de jeugd van 12 tot 16 jaar.

De 'Harten Hoeve' biedt paardensport aan voor mensen met beperkingen (zowel lichamelijk als verstandelijk). Verder zijn er weinig activiteiten bekend voor deze doelgroep. Aktivas Rivierenland organiseert in onze regio sportactiviteiten voor mensen met een beperking. Er is een beperkt geïntegreerd sportaanbod waarbij mensen met en zonder beperkingen samen sporten. Een voorbeeld hiervan is voetbalvereniging Rhelico waarbij een

zogenaamd 'G(ehandicapten)-team' actief is. Momenteel wordt in Regio Rivierenland een behoefte-onderzoek uitgevoerd naar sporten en bewegen voor mensen met beperkingen.

De spelkar zet de jeugd in beweging.

Specifiek voor de oudere inwoners van Geldermalsen is een aanbod van Meer bewegen voor ouderen (Mbvo) aanwezig. De Stichting Welzijn Ouderen biedt in dit kader diverse activiteiten aan zoals koersbal, badminton, wandelen & fietsen, volksdansen en 'gezond & vitaal'. Ook vanuit het Sociaal cultureel werk worden ouderen gestimuleerd te sporten en worden bewegingsactiviteiten georganiseerd zoals fietsen en wandelen. De jeugd sport enerzijds in verenigingsverband en wordt in de woonomgeving gestimuleerd te gaan bewegen, bijvoorbeeld door de 'Spelkar', de speelterreinen en clinics op scholen van o.a. de korfbalvereniging in het kader van de BOS-impuls.

In toenemende mate wordt 'ongeorganiseerd gesport'. Voorbeelden hiervan zijn trimmen, skaten, wandelen en fitness. Deze groep is bij de gemeente Geldermalsen slecht in beeld.

Om op deze trend in te spelen werkt de gemeente Geldermalsen o.a. mee aan de realisering van een Nordic walking-route. Er is de kern Geldermalsen al een skeeleroute. Dit is een aansluitende route door drie gemeenten: Culemborg, Buren en Geldermalsen. In Beesd is onlangs een nieuwe sportschool geopend. In de kern Geldermalsen zijn een aantal sportscholen gevestigd. Het aantal en de kwaliteit van de wandel- en fietspaden in de gemeente is de afgelopen jaren toegenomen, maar vraagt nog aandacht. De jaarlijkse Nationale Rode Kruis bloesemwandeltocht trekt vele wandelaars uit het hele land. In 2007 wandelde een record aantal deelnemers van ruim 25.000 mee.

Ook de sporten gerelateerd aan water worden in Geldermalsen veel individueel beoefend, zoals vissen, zwemmen, kanoën, surfen en zeilen. Men komt elkaar tijdens de beoefening van de sport en soms bij wedstrijden tegen. Voorbeelden hiervan zijn de Triathlon van Deil en die van Beesd.

Wandelen in de natuur.

Wat zijn de belangrijkste meest recente ontwikkelingen op het terrein van de sport en het bewegen?

Bij dit onderdeel komen de belangrijkste nieuwe ontwikkelingen aan bod die landelijk en in Geldermalsen spelen. Anders gezegd: hoe ziet het 'passe-partout' er uit die de foto omringt?

Algemeen

"Economisch en maatschappelijk speelt sport een rol van betekenis. Jaarlijks besteden consumenten drie miljard euro aan sport. Sportwedstrijden bereiken miljoenenpublieken en de economische belangen zijn groot. Sport levert een bijdrage in de strijd tegen overgewicht en versterkt de onderlinge banden tussen burgers. Sporters blijken gezonder dan niet-sporters. Tweederde van de Nederlanders doet aan sport, ruim één op de tien Nederlanders is als vrijwilliger bij de sport betrokken. Geen andere vrijetijdssector kent zoveel vrijwilligers." (Bron: Sociaal en Cultureel Planbureau, Rapportage sport 2006.)

Uit onderzoeken naar sportdeelname blijkt dat de deelname aan sportactiviteiten de afgelopen jaren (tot en met 2005) is gestegen. Het aantal leden van sportverenigingen geeft landelijk gezien een stabiel beeld (en is in verhouding dus afgenomen). In 2005 doet circa 66 % van de Nederlandse bevolking aan sport. Van de inwoners van Nederland is ongeveer 36 % lid van tenminste één sportvereniging. (Bron: Sociaal en Cultureel Planbureau, Rapportage sport 2006.)

Uit een inventariserend onderzoek onder de jeugd van Geldermalsen in 2000 blijkt dat het percentage sportdeelname bij de jeugd (slechts) 61% bedraagt. Het landelijk en Rivierenlandgemiddelde voor dit jaar ligt (beduidend hoger) op 86%. Later onderzoek naar sportdeelname is (nog) niet voor handen.

Beweegnorm

In het kader van de volksgezondheid wordt tegenwoordig de Nederlandse Norm Gezond Bewegen gepromoot. Deze norm is identiek aan de internationale norm.

Deze norm geeft aan dat men om een goede gezondheid te behouden het gewenst is tenminste vijf dagen per week 30 minuten matig intensieve lichaamsbeweging te hebben. Voor kinderen, jongeren en mensen met overgewicht is het gewenste aantal minuten per dag tenminste 60.

Of aan de norm wordt voldaan hangt af van de duur (totaal 30 of 60 minuten in blokjes van minimaal 10 minuten), de frequentie (minimaal vijf dagen per week) en de intensiteit (iets hogere hartslag en ademhaling; dus stevig doorwandelen, iets harder op de pedalen trappen, eens flink achter de hond aanrennen).

De overheid vindt dat zoveel mogelijk Nederlanders aan de beweegnorm moeten voldoen. In 2004 voldoet 60 procent van de Nederlanders aan de norm. In 2010 moet dit zijn gestegen naar 65 procent van de Nederlandse bevolking.

Vanuit het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) wordt in 2008 het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) gelanceerd. Vanuit dit Actieplan wordt een impuls gegeven om mensen meer te laten bewegen. Het is de bedoeling dat in gemeenten laagdrempelige sport- en beweegactiviteiten worden opgezet.

Doelstelling van het NASB: in 2014 beweegt 70% van de volwassenen een half uur per dag en 50% van de jongeren een uur per dag.

Sport en gezondheid

40 procent van de volwassen Nederlanders heeft overgewicht en 10 procent ernstig overgewicht (obesitas).

Bestrijding van overgewicht is een speerpunt uit het preventiebeleid van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Van de kinderen heeft ruim 15 procent last van overgewicht.

De nadelige effecten van overgewicht voor de volksgezondheid zijn omvangrijk:

Mensen met obesitas leven minder lang en leven vooral langer in een slechte gezondheid.

Overgewicht verhoogt de kans op diabetes, hart- en vaatziekten, sommige vormen van kanker en aandoeningen aan het bewegingsapparaat.

Overgewicht kan leiden tot stigmatisering van mensen, in het bijzonder kinderen, en daarmee tot psychische klachten.

In de eerste plaats zijn mensen zelf verantwoordelijk voor een goede balans tussen eten en bewegen. Het is echter lang niet altijd makkelijk om de gezonde keuze te maken. De overheid wil mensen daarbij helpen.

Combifuncties sport en onderwijs

Een combinatiefunctionaris werkt op school en in de sportvereniging en legt zo de brug tussen scholen en sportverenigingen. Dit is nodig omdat het bewegingsonderwijs een kwaliteitsimpuls kan gebruiken en scholen en sportverenigingen beter kunnen samenwerken. Een voorbeeld is een gekwalificeerde trainer/coach van een sportvereniging die ook actief is op school.

Op deze manier kan serieus werk worden gemaakt van het vak lichamelijke opvoeding en bevorderd worden dat meer kinderen vaker sporten. De plannen voor combifuncties sluiten goed aan bij de doelstelling van de Alliantie Onderwijs en Sport (VWS, OCW en NOC*NSF) om door scholen en sportverenigingen vijf maal per week een sportaanbod te organiseren tijdens en na schooltijd. Combifuncties worden in 2008 in de zogenaamde 'prachtwijken' in de steden geïntroduceerd. In 2012 is het de bedoeling dat alle gemeenten over één of meerdere combifuncties beschikken. In totaal gaat het om 2500 combifuncties voor heel Nederland. Het eerste jaar wordt deze functie door het Rijk betaald, de jaren erna zullen meerdere partijen voor de financiering moeten zorgen.

Sport en dwarsverbanden

Steeds meer gemeenten, ook Geldermalsen, willen niet langer enkel en alleen voorwaardenscheppend sportbeleid voeren. Het is vanzelfsprekend dat de voorwaarden (accommodaties bijvoorbeeld) in voldoende mate en kwaliteit aanwezig moeten zijn om te kunnen sporten. Maar, sport wordt niet langer alleen gezien als doel, maar ook als middel om andere doelen te bereiken.

In het beleidsplan Wmo van de gemeente staat dat sport als middel zal worden gebruikt om doelen op het gebied van volksgezondheid, jeugdbeleid, seniorenbeleid, integratie, vrijwilligersbeleid etc. te realiseren.

Sport zal een integraal onderdeel vormen van het doorlopend aanbod van onderwijs, opvang etc. bij de vorming van brede scholen in Geldermalsen.

Doelgroep ouderen

Op welke manier kan sport als middel de beleidsdoelstellingen van het ouderenbeleid helpen realiseren?

Het ouderenbeleid heeft ten doel:

1. het bevorderen van zelfredzaamheid, het zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven functioneren.
2. het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer, participatie in de samenleving, sociale integratie dus.
3. het bevorderen van de gezondheid om 1 en 2 uit te kunnen voeren.

Ouderenbeleid staat of valt met de gezondheid van de individuele senior. Zonder voldoende gezondheid is zelfredzaamheid en participatie in de samenleving onmogelijk. Sport als middel kan dus helpen bij het bevorderen van gezondheid van ouderen en bij sociale integratie.

Doelgroep jeugd:

In de Nota 'Jeugd- en onderwijsbeleid' van de gemeente Geldermalsen, getiteld 'Samenhang en samenwerken' is de volgende missie opgenomen; "Kinderen in Geldermalsen horen op te groeien in een gezonde en pedagogisch en sociaal stabiele omgeving" ³

Voortvloeiend uit deze missie geldt de doelstelling: 'Binnen de verantwoordelijkheden van de lokale overheid zal de gemeente Geldermalsen zorg dragen voor een integraal jeugd- en onderwijsbeleid, zodanig dat de (onderwijs) kansen van jeugdigen worden vergroot, uitval wordt voorkomen en jeugdigen kunnen opgroeien tot volwassenen, die optimaal binnen onze samenleving participeren.' ⁴

Sport levert een belangrijke bijdrage aan de gezondheid van de jeugd (bijvoorbeeld voorkoming/vermindering overgewicht), vergroot sociale vaardigheden (bijvoorbeeld omgaan met winst en verlies) en bevordert sociale samenhang (ontmoeting e.d.).

Ook voor de jeugd is sport een 'gezonde' manier van vrijetijdsbesteding.

Doelgroep mensen met beperkingen

De koepelorganisatie voor de sport van mensen met beperkingen is de Nebas-NSG. Het uitgangspunt van deze organisatie luidt: "normaal wat normaal kan, speciaal waar het speciaal moet". Dit sluit aan bij het centrale motto van ons Wmo-beleidsplan 'Meedoen in Geldermalsen', iedereen met of zonder beperkingen moet kunnen meedoen aan onze samenleving. Dit geldt zeker ook voor het sporten en bewegen. Deze doelgroep en de sportactiviteiten voor deze doelgroep zijn op dit moment nog onvoldoende in beeld. Een behoefte-onderzoek wordt momenteel in de Regio Rivierenland uitgevoerd.

Normen en waarden in de sport

'Geef de sport terug aan de kinderen!' is een slogan die begin 2008 via de televisie de huiskamer binnen komt. Je ziet beelden van schreeuwende ouders langs de lijn. Dat moet anders!

³ Samenhang en samenwerken, februari 2008

⁴ Politieke Raadsagenda 2006 - 2010

Bij normen en waarden gaat het ook om de beleving van normen en waarden in de sport (spelverruwing etc), en tevens over de bijdragen van de sport aan het besef van normen en waarden in het algemeen.

Sport verbreedert

Het samen sporten en bewegen is goed voor de sociale samenhang. Men ontmoet elkaar, leert elkaar kennen en het schept een band. Dit aspect is ook nadrukkelijk genoemd in de WMO-nota 'Meedoen in Geldermalsen'. Dit onderdeel kan de komende jaren verder worden uitgewerkt.

Vrijwilligers in de sport

Zonder vrijwilligers kunnen de sportverenigingen niet functioneren. Binnen de sport zijn veel vrijwilligers actief. De besturen bestaan uit vrijwilligers, maar ook veel coaches, bardiensten en onderhoudswerkzaamheden draaien op vrijwilligheid. Daarbij komt dat door verder gaande regelgeving het vrijwilligerswerk steeds ingewikkelder is geworden. Bij steeds meer verenigingen is een tekort aan vrijwilligers te zien, zowel voor uitvoerende als bestuurlijke taken. Het algehele beeld dat we ook in Geldermalsen terug zien is dat het aantal vrijwilligers niet daalt, het aantal taken dat door vrijwilligers gedaan 'moet' worden stijgt, waardoor een tekort ontstaat. De tendens bij sportverenigingen is dat deze veelal zelf op zoek gaan naar nieuwe vrijwilligers. Het steunpunt vrijwilligers Geldermalsen ondersteunt organisaties/verenigingen bij de werving van vrijwilligers en biedt vraaggericht deskundigheidsbevordering aan, bijvoorbeeld bij op te stellen vrijwilligersbeleid door verenigingen.

Sterke verenigingen

De vele sportverenigingen in Geldermalsen is de kurk waar de georganiseerde sport op drijft. Deze 'kurk' moet wel blijven drijven. Het is de realiteit dat veel sportverenigingen druk bezig zijn de vereniging wekelijks draaiende te houden en hierdoor minder oog hebben voor de langere termijn. Er zijn veel regels waar de verenigingen mee te maken hebben en het valt niet altijd mee de financiën rond te krijgen. En ook geen energie, tijd etc, kunnen steken in 'nieuwe dingen'. De verenigingen kunnen wel een steuntje in de rug gebruiken. Een voorbeeld hiervan is verenigingsondersteuning, waarbij een vereniging precies die ondersteuning krijgt waar zij behoefte aan heeft. De aanwezige sportbonden hebben hier veel mogelijkheden voor, daarnaast zijn organisaties aanwezig die (aanvullend hierop) verenigingsondersteuning bieden. Voorbeelden van deze laatste zijn de Gelderse Sportfederatie (GSF), de Nederlandse Christelijke Sport Unie (NCSU) en de Nederlandse Katholieke Sportfederatie (NKS).

Kansen voor de sport

Het belang van sport en bewegen wordt steeds meer ingezien. Niet alleen door de overheid, maar ook door het bedrijfsleven en instellingen. Kansen worden dan ook gezien voor (moderne) vormen van sponsoring, combinaties met functies als kinderopvang en het onderwijs. Daarnaast kan de sport misschien inspelen op de groei van het ongeorganiseerd sporten, door binnen verenigingsverband hier mogelijkheden voor te bieden (recreatief sporten zonder lidmaatschap maar onder begeleiding elke dins- en donderdagavond van 20.00 tot 21.00 uur bijvoorbeeld). Ook de eerder genoemde 'combifuncties', het multifunctioneel gebruik, sport als middel en versterking van de vereniging biedt kansen.

Ruimtelijke ontwikkeling en sport

Begin 2006 is de Nota Ruimte door de Eerste Kamer aangenomen. De nota bevat de ruimtelijke bijdrage aan een sterke economie, een veilige en leefbare samenleving en een aantrekkelijk land. Het gaat om de inrichtingsvraagstukken die spelen tussen nu en 2020, met een doorkijk naar 2030. Voor de inrichting van buitenspeelruimte is een beleidsbrief opgesteld waarin de gemeenten worden opgeroepen om in (nieuw te ontwikkelen) wijken netto drie procent van de ruimte te reserveren voor buitenspeelruimte. Eerder is al aangegeven dat in nieuwe wijken 10% groen aanwezig zou moeten zijn, maar dat de lokale gemeenten dit zelf moeten vastleggen. Bij bestemmingsplannen geldt dan ook de aanbeveling in een zo vroeg mogelijk stadium sporten en bewegen op te nemen. Inpassing op een later moment, zo wijst de praktijk ook in Geldermalsen uit, leidt tot stagnatie en het niet doorgaan van realisatie van sport- en beweegvoorzieningen. Hierdoor is er te weinig ruimte in de kernen van Geldermalsen aanwezig om te bewegen en te sporten.

Multifunctioneel gebruik van de (sport)ruimte

Als we in Geldermalsen kijken naar het gebruik van bijvoorbeeld de sportvelden, dan valt op dat deze veelal voor één functie worden gebruikt. Elders in het land zijn voorbeelden te vinden van meervoudig gebruik van sportvelden. Zoals het inzetten van kunstgrasvelden voor sport overdag en/of kinderopvang. Ook zijn soms combinaties van sporten mogelijk. Zoals voetballers die op kunstgrashockeyvelden trainen, of tennis op kunstgras korfbalvelden.

Ook buiten de sportcomplexen zelf zijn wellicht mogelijkheden te vinden in Geldermalsen. Ruimte voor basketbal op een parkeerterrein dat allen bij piekmomenten gebruikt wordt is hier een voorbeeld van.

Ruimte om te bewegen en te sporten:

In de voorbereiding op deze kadernotitie zijn een aantal gesprekken met sleutelfiguren gehouden en is de aanwezige schriftelijke informatie doorgenomen. Hieruit blijkt o.a. dat in de Rivierenwijk en Kalenberg onvoldoende ruimte is om te sporten & bewegen en dat in Geldermalsen en Beesd onvoldoende adequate vrije speelvelden zijn. Ook wordt voor 'vrij zwemmen' op de woensdagmiddag uitgeweken naar het zwembad van Culemborg, omdat deze mogelijkheid in Geldermalsen onvoldoende aanwezig is.

Daarnaast is het zo dat de behoefte aan bewegen anders is dan pak weg dertig jaar geleden. De infrastructuur van Geldermalsen is (lang) niet overal bij de tijd op dit punt. Zo zijn veel speelterreinen verouderd, is er te weinig uitdaging en is er bijvoorbeeld nergens een 'speelkooi' aanwezig. Ook zijn een aantal veldjes slechts beperkt te gebruiken doordat ze te 'nat' zijn gedurende langere periodes.

Bewegingsonderwijs

De gemeenten in Nederland hebben de wettelijke plicht voor het basisonderwijs voor voldoende binnensportaccommodaties te zorgen ten behoeve van het bewegingsonderwijs. Op dit moment zijn er voldoende binnensportaccommodaties aanwezig in de gemeente om aan deze plicht te voldoen. De afstanden die veel leerlingen uit Meteren moeten afleggen is te groot om dit te voet of per fiets te kunnen doen. Hiervoor is (duur) busvervoer nodig en dit is tijdrovend. Dit geldt ook voor andere kleine kernen met een basisschool maar zonder gymaccommodatie. De gemeente Geldermalsen is druk bezig in of nabij Meteren een gymzaal te realiseren.

Het schoolzwemmen in Geldermalsen is in de jaren tachtig van de vorige eeuw reeds afgeschaft.

Van belang bij dit onderdeel is de eerder genoemde doelstelling van de Alliantie Onderwijs en Sport om door scholen en sportverenigingen vijf maal per week een sportaanbod te realiseren tijdens en na schooltijd. Tijdens de schooltijd wordt nu twee maal per week bewegingsonderwijs gevolgd.

Buitensport

In 2007 heeft de raad van Geldermalsen besloten het capaciteitstekort van voetbalvereniging MVV uit Meteren op te lossen door de aanleg van één extra Wedstrijdtrainingsveld (Wetra).

Gelet op het capaciteitstekort van voetbalvereniging Tricht wordt ook hier een extra Wetraveld en/of kunstgrasveld aangelegd.

In Geldermalsen is besloten tot aanleg van een extra kunstgrashockeyveld op de locatie van een voetbalveld door overcapaciteit bij voetbal en ondercapaciteit bij hockey.

Deze maatregelen zijn gebaseerd op het onderzoek accommodaties 2006-2010 dat door 'Oranjewoud' is uitgevoerd. Voor de komende jaren (tot en met 2010) zijn hiermee de buitensportverenigingen naar verwachting adequaat gehuisvest. Na 2010 waarschijnlijk knelpunt bij sportpark Geldermalsen als de velden op de huidige wijze worden ingezet.

Kunstgras en de buitensport

Landelijk gezien heeft bij hockey de afgelopen tientallen jaren een verschuiving van natuurgras naar kunstgras plaats gevonden. Ook bij korfbal is deze trend te zien. Bij voetbal is deze verschuiving momenteel aan de gang. Op steeds meer locaties kom je kunstgras voor voetbal tegen. In een aantal omliggende gemeenten (zoals Tiel, Gorinchem en Culemborg) zijn ook reeds één of meerdere kunstgrasvelden voor voetbal aangelegd. In Geldermalsen wordt kunstgras (nog) niet bij voetbal toegepast.

Voor hockey en korfbal wordt in Geldermalsen wel kunstgras gebruikt.

Binnensport

Voor de kern Beesd is in opdracht van de gemeente Geldermalsen een onderzoek uitgevoerd naar het voorzieningenniveau, in relatie tot de geplande woningbouw in deze kern. Ook op het terrein van de sport. In Beesd is slechts één (verouderde en afgeschreven) gymlokaal aanwezig. Dit is onvoldoende. Besloten is een binnensportvoorziening ter grootte van een 'ruime dubbele gymzaal' te realiseren. Dit als onderdeel van een voorzieningencluster (tevens kinderopvang, onderwijs, bibliotheek en peuterspeelzaal). Naar verwachting zal de bouw in 2009 kunnen starten.

In de directe omgeving van Meteren is geen gymzaal aanwezig. Hier is veel behoefte aan. Mogelijke locaties hiervoor zijn in onderzoek. In de omgeving van Meteren zal een extra gymzaal worden gebouwd.

Het groot onderhoud van de gymzalen bij de niet-commerciële dorpshuizen (in Deil en Tricht) is onlangs overgedragen aan de Woningstichting.

Tezamen met de aanwezige binnensportaccommodaties zal de huisvesting voor de binnensport na uitvoering van de zojuist beschreven nieuwbouwplannen naar verwachting voldoende geregeld zijn bij het huidige inwonertal. De komende jaren zal nieuwbouw plaatsvinden aan de oostkant van Meteren; de Plantage. Naar verwachting zullen hier circa 1500 woningen worden gebouwd.

Om een beter beeld te krijgen van de ligging van de sportvelden en de binnensportaccommodaties is een plattegrond van de belangrijkste aan sport gerelateerde accommodaties als bijlage opgenomen.

Sportstimulering

Subsidie kan worden ingezet als middel om sport te bevorderen:

Een aantal verenigingen ontvangt een subsidie in de huurkosten voor respectievelijk de sporthal, de dorpshuizen, het zwembad en twee gymlokalen (tot het subsidieplafond is bereikt).

Door middel van het jaarprogramma welzijn wordt jaarlijks aan zeven buitensportverenigingen € 52.080,- gesubsidieerd voor het onderhoud van de sportvelden (€ 2.480,- per veld, peildatum 2008). De werkelijke onderhoudskosten zijn beduidend hoger.

Daarnaast houdt de gemeente een renovatiefonds in stand waarin jaarlijks € 123.690,- wordt gestort + sinds 2006 € 3.220,- voor hekwerken rondom de sportcomplexen.

Bij de aanleg van kunstgrasvelden voor hockey en korfbal wordt tot heden 50% van de kosten door de verenigingen zelf bijgedragen. Natuurgrasvelden worden op kosten van de gemeente aangelegd. De binnensportverenigingen ontvangen subsidie in de huurkosten van sporthal, dorpshuis, zwembad of gymlokaal voor € 21.963,-. Totaal aan subsidie voor sport: € 200.957,- = € 7,7 per inwoner. Volgens de programmabegroting 2008 gaan de totale uitgaven voor de sport € 17,43 per inwoner bedragen. Uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek blijkt dat gemeenten van 20.000 tot 50.000 inwoners in 2003 gemiddeld € 47,= per inwoner aan sport uitgaven, tussen de twee en drie maal zoveel dus. Onbekend is hoe het huidige sportsubsidiebeleid wordt gewaardeerd, of efficiënt en doelmatig wordt gesubsidieerd en of het sportsubsidiebeleid specifieke knelpunten tot gevolg heeft.

Buurt Onderwijs Sport (BOS)

Het BOS-project wordt uitgevoerd in de Rivierenwijk en Appelwijk in Geldermalsen. De doelgroep is kinderen die hier wonen en/of naar school gaan.

Het gaat hierbij met name om die kinderen met een (verhoogd) gezondheidsrisico in de basisschoolleeftijd, dat wil zeggen van 4 tot 12 jaar. Uit cijfers van de GGD blijkt dat in de regio Rivierenland 6,3% van de kinderen in groep 2 en 12,9% van de kinderen in groep 7 van de basisschool overgewicht heeft. De verwachting is dat dit percentage alleen nog maar zal stijgen, het is dus van groot belang dat hier in een zo vroeg mogelijk stadium wordt ingegrepen. Er is specifiek gekozen voor de basisschoolleeftijd, omdat vroege preventie, signalering en curatie hier nog mogelijk is.

Dit project richt zich op het voorkomen en verminderen van achterstanden op het gebied van gezondheid, bij kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar. Jongeren worden gestimuleerd om gezonder te leven, o.a. door meer te bewegen en gezonder te eten.

Activiteiten die o.a. gedaan zijn in dit kader; sportbuurtwerk (o.a. met de spelkar), een aantal sportclinics voor de groepen 6, 7 & 8 en cursussen ten behoeve van een gezonde levensstijl (gegeven door de GGD).

Breedtesportimpuls

Naast het BOS-project is Geldermalsen begonnen met de Breedtesportimpuls.

In 2004 is het breedtesportproject van start gegaan onder de naam: 'Een sportieve toekomst voor de jeugd in Geldermalsen'. Het project richt zich op één van de doelgroepen van het gemeentelijke jeugdbeleid, te weten de jeugd tussen de 12 en 16 jaar. Onderscheid wordt gemaakt in een drietal deelprojecten:

- sport in het voortgezet onderwijs;
- sport in de wijk;
- nevenactiviteiten bij de sportverenigingen.

Eind 2007 is door het Ministerie van VWS toestemming gegeven om met het overgebleven budget verharde sportvoorzieningen te realiseren. Dit gaat gebeuren op één of twee plekken in Geldermalsen en één in Beesd. Momenteel is een tekort aanwezig aan (verharde) sport/speelvelden. Dit tekort wordt door de aanleg kleiner en hierdoor wordt het sporten en bewegen bevorderd.

Sporten en bewegen in de wijk.

Hoe ziet de sport er uit in Geldermalsen & actuele ontwikkelingen → knelpunten.

Hieronder worden de knelpunten opgesomd die voortvloeien uit de huidige situatie, al of niet in combinatie met de actuele ontwikkelingen op de sport en het bewegen in Geldermalsen.

Anders gezegd: past de 'passe-partout' nog bij de foto en andersom?

Lijst van knelpunten

1. De inwoners van Geldermalsen bewegen te weinig en wel of niet in combinatie hiermee eten ze te veel en te ongezond. Met name geldt dit voor de jeugd. Er zijn te veel mensen met (ernstig) overgewicht aanwezig in Geldermalsen. De indruk bestaat wel dat de situatie de afgelopen jaren minder slecht is geworden.
2. Sport en bewegen wordt nu, al of niet bewust, te weinig ingezet als middel om bepaalde doelen op het gebied van volksgezondheid, sociale samenhang, jeugdbeleid, seniorenbeleid, integratie, vrijwilligersbeleid en normen en waarden te bereiken.
3. De samenwerking tussen het onderwijs en de sportverenigingen vindt nu slechts incidenteel plaats, bijvoorbeeld in het kader van de tijdelijke BOS-impuls (duurt t/m 2010).
4. Er is te weinig ruimte in de kernen van Geldermalsen aanwezig om te bewegen en te sporten, onder meer doordat multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties en de openbare ruimte weinig voorkomt.
5. Bij steeds meer verenigingen is een tekort aan vrijwilligers te zien, zowel voor uitvoerende als bestuurlijke taken, mede hierdoor zijn veel sportverenigingen weinig met de toekomst bezig en te veel met 'de waan van de dag'.
6. Naar verwachting zal zich, in relatie tot de woningbouw in de 'Plantage' en gegeven het huidige beleid waarbij (nog) niet is ingespeeld op de tendens voor voetbal kunstgras te gebruiken, rond 2010 een gebrek aan speelvelden voordoen op sportpark Geldermalsen. Mogelijk leidt dit tevens tot een capaciteitstekort bij MVV '58 in Meteren.
7. Er zijn bij de gemeente Geldermalsen te weinig gegevens bekend over de behoeften en de waardering ten opzichte van de binnensportaccommodaties, het sportsubsidiebeleid, het sporten voor mensen met beperkingen alsmede over het ongeorganiseerd sporten en bewegen.

8. Voor het bewegingsonderwijs ten behoeve van grote groepen leerlingen in Meteren dienen momenteel relatief lange afstanden te worden afgelegd.
9. Er zijn te weinig accommodaties en er is te weinig aandacht voor de jeugd om te gaan en te blijven sporten.
10. Te weinig kwaliteit van het bewegingsonderwijs op de basisschool.
11. Zwemonderwijs wordt niet meer gegeven op de basisschool.

“Te weinig ruimte om te bewegen en te sporten”.

De knelpunten naar prioriteit

Een eerste prioriteitstelling is gegeven tijdens de Themabijeenkomst Sport. Vervolgens is door een aantal politieke partijen tijdens de commissievergadering van 31 maart jl. een aantal prioriteiten aangegeven.

Aangezien knelpunt 4 en het toegevoegde knelpunt 9 nauw met elkaar samenhangen zijn deze gezamenlijk een prioriteit toegekend. Dit leidt tot de volgende prioriteitsvolgorde:

Categorie hoogste prioriteit/zeer urgent

- Knelpunt 10: Te weinig kwaliteit van het bewegingsonderwijs op de basisschool (scoorde 28 stickers tijdens de Themabijeenkomst, tevens prioriteit vanuit de politiek).
- Knelpunt 7: Er zijn bij de gemeente Geldermalsen te weinig gegevens bekend over de behoeften en de waardering ten opzichte van de binnensportaccommodaties, het sportsubsidiebeleid, het sporten voor mensen met beperkingen alsmede over het ongeorganiseerd sporten en bewegen (scoorde 20 stickers tijdens de Themabijeenkomst, tevens prioriteit vanuit de politiek).
- Knelpunt 3: De samenwerking tussen het onderwijs en de sportverenigingen vindt nu slechts incidenteel plaats, bijvoorbeeld in het kader van de tijdelijke BOS-impuls (duurt t/m 2010) (scoorde 16 stickers tijdens de Themabijeenkomst, tevens prioriteit vanuit de politiek).

Categorie hoge prioriteit/urgent

- Knelpunt 4 en 9: Er is te weinig ruimte in de kernen van Geldermalsen aanwezig om te bewegen en te sporten, onder meer doordat multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties en de openbare ruimte weinig voorkomt/ Er zijn te weinig accommodaties en er is te weinig aandacht voor de jeugd om te gaan en te blijven sporten (scoorde respectievelijk 4 en 13 = 17 stickers tijdens de Themabijeenkomst).
- Knelpunt 2: Sport en bewegen wordt nu, al of niet bewust, te weinig ingezet als middel om bepaalde doelen op het gebied van volksgezondheid, sociale samenhang, jeugdbeleid, seniorenbeleid, integratie, vrijwilligersbeleid en normen en waarden te bereiken (scoorde 14 stickers tijdens de Themabijeenkomst, tevens prioriteit vanuit de politiek).
- Knelpunt 5: Bij steeds meer verenigingen is een tekort aan vrijwilligers te zien, zowel voor uitvoerende als bestuurlijke taken, mede hierdoor zijn veel sportverenigingen weinig met de toekomst bezig en te veel met 'de waan van de dag' (scoorde 13 stickers tijdens de Themabijeenkomst).

Categorie minder prioriteit/minder urgent

- Knelpunt 6: Naar verwachting zal zich, in relatie tot de woningbouw in de 'Plantage' en gegeven het huidige beleid waarbij (nog) niet is ingespeeld op de tendens voor voetbal kunstgras te gebruiken, rond 2010 een gebrek aan speelvelden voordoen op sportpark Geldermalsen. Mogelijk leidt dit tevens tot een capaciteitstekort bij MVV'58 in Meteren (scoorde 6 stickers tijdens de Themabijeenkomst).
- Knelpunt 8: Voor het bewegingsonderwijs ten behoeve van grote groepen leerlingen in Meteren dienen momenteel relatief lange afstanden te worden afgelegd (scoorde 4 stickers tijdens de Themabijeenkomst).
- Knelpunt 1: De inwoners van Geldermalsen bewegen te weinig en wel of niet in combinatie hiermee eten ze te veel en te ongezond. Met name geldt dit voor de jeugd. Er zijn te veel mensen met (ernstig) overgewicht aanwezig in Geldermalsen. De indruk bestaat wel dat de situatie de afgelopen jaren minder slecht is geworden (scoorde 3 stickers tijdens de Themabijeenkomst).

Categorie weinig prioriteit/niet urgent

- Knelpunt 11: Zwemonderwijs wordt niet meer gegeven op de basisschool (scoorde weliswaar tijdens de Themabijeenkomst 14 stickers, waarvan overigens de meerderheid door belanghebbenden is geplakt, maar vertegenwoordigers van het onderwijs en vanuit de politiek hebben aangegeven op voorhand hier geen prioriteit aan te willen verlenen).

Stickers naar prioriteit.

Oplossingsrichtingen en actiepunten per knelpunt

In het vorige deel van de kadernotitie zijn de knelpunten naar prioriteit ingedeeld. Deze indeling wordt nu aangehouden. Per knelpunten worden oplossingsrichtingen en actiepunten genoemd. Deze geven de kaders aan die als uitgangspunt zullen worden gehanteerd bij de uitvoering. De uitvoering zal op een later tijdstip plaatsvinden, waarbij de knelpunten met de hoogste prioriteit als eerste aan bod zullen komen. Gelet op de lage prioriteit die op voorhand is toegekend aan knelpunt 11 (geen zwemonderwijs meer op de basisschool) wordt hier niet meer op ingegaan.

De zeer urgente knelpunten (10, 7 en 3):

Knelpunt 10: Te weinig kwaliteit van het bewegingsonderwijs op de basisschool.

Oplossingsrichtingen:

- De kwaliteit van de lessen voor bewegingsonderwijs verhogen;
- Het percentage vakdocenten bewegingsonderwijs (of daarmee te vergelijken) dat de lessen geeft verhogen;
- De kwantiteit en de kwaliteit van het gymmateriaal (sport & spel en instructie) verhogen;
- De kwaliteit van de accommodaties (zowel binnen als buiten) verhogen;
- Het aantal leerlingen dat tegelijkertijd gebruik maakt van een accommodatie verlagen;
- Het in samenwerking met sportverenigingen organiseren van een kwalitatief hoog aanbod aan bewegingsonderwijs (te denken valt aan de sportclinics bij de BOS-impuls).

Actiepunten:

- ❖ Een nulmeting (laten) uitvoeren naar de huidige kwaliteit (en kwantiteit) van het bewegingsonderwijs op de basisschool, inclusief het in kaart brengen van het huidige percentage vakdocenten bewegingsonderwijs en het aantal leerlingen per lesuur per gymzaal etc. aangeven;
- ❖ Een quick scan (laten) uitvoeren naar de huidige kwantiteit en kwaliteit van het gymmateriaal;
- ❖ Het invoeren van een 'logboek' in de binnensportaccommodaties waarin opmerkingen over de kwaliteit van het bewegingsonderwijs kunnen worden genoteerd, vervolgens gepaste maatregelen nemen teneinde de kwaliteit op een hoger plan te brengen;
- ❖ Het instellen van een 'schoolsportcommissie' die de opdracht krijgt de kwaliteit van de lessen voor het bewegingsonderwijs te verhogen met als leidraad de hierboven genoemde oplossingsrichtingen.

Knelpunt 7: Er zijn bij de gemeente Geldermalsen te weinig gegevens bekend over de behoeften en de waardering ten opzichte van de binnensportaccommodaties, het sportsubsidiebeleid, het sporten voor mensen met beperkingen alsmede over het ongeorganiseerd sporten en bewegen (scoorde 20 stickers tijdens de Themabijeenkomst, tevens prioriteit vanuit de politiek).

Oplossingsrichting:

- ✚ Komen tot een totaalbeeld voor de behoeften en waardering voor de binnensport, de buitensport en het ongeorganiseerd sporten. Neem hier ook het sporten voor mensen met beperkingen en het sportsubsidiebeleid in Geldermalsen in mee, alsmede de demografische ontwikkelingen en de stijgende belangstelling voor sport en bewegen.

Actiepunten:

- ❖ Het (laten) uitvoeren van een behoefte- en waarderingsonderzoek naar binnensportaccommodaties in Geldermalsen;
- ❖ Het (laten) uitvoeren van een behoefte- en waarderingsonderzoek naar het ongeorganiseerd sporten in Geldermalsen;
- ❖ Het (laten) uitvoeren van een behoefte-onderzoek naar sport en bewegen voor mensen met beperkingen, in relatie tot het in 2008 uitgevoerde onderzoek in Regio Rivierenland;
- ❖ Het (laten) onderzoeken van de effectiviteit, efficiency en waardering van het sportsubsidiebeleid in Geldermalsen;

Knelpunt 3: De samenwerking tussen het onderwijs en de sportverenigingen vindt nu slechts incidenteel plaats, bijvoorbeeld in het kader van de tijdelijke BOS-impuls (duurt t/m 2010).

Oplossingsrichting:

- ✚ De samenwerking tussen het onderwijs en de sportverenigingen structureel maken door deze te organiseren.

Actiepunten:

- ❖ De aandachtspunten vanuit het project BOS-impuls betrekken bij de structurele samenwerking sportverenigingen-onderwijs;
- ❖ Een onderzoek (laten) uitvoeren of de activiteiten van de BOS-impuls kunnen worden gecontinueerd, mede op basis van de reeds geplande eindevaluatie;
- ❖ Onderzoeken of de structurele samenwerking onderdeel kan uitmaken van het takenpakket van de op te richten 'schoolsportcommissie'.

De urgente knelpunten (4/9, 2 en 5):

Knelpunt 4/9: Er is te weinig ruimte in de kernen van Geldermalsen aanwezig om te bewegen en te sporten, onder meer doordat multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties en de openbare ruimte weinig voorkomt/ Er zijn te weinig accommodaties en er is te weinig aandacht voor de jeugd om te gaan en te blijven sporten.

Oplossingsrichtingen:

- ✚ De reeds in de kernen van de gemeente Geldermalsen aanwezige ruimte om te bewegen en te sporten optimaliseren;

- ✚ Bij nieuwbouw- en inbreidingsplannen als norm hanteren dat 10% van de wijk 'openbaar groen' is en netto 3% van de ruimte beschikbaar is voor het buiten spelen, bewegen en sporten waarbij ook een spreiding in de wijk aanwezig moet zijn (niet alles aan de rand);
- ✚ Minimaal één openbaar multifunctioneel speelveld per wijk creëren voor alle bewoners van die wijk;
- ✚ Waar mogelijk multifunctioneel gebruik van de ruimte toepassen om de beschikbare ruimte voor beweging en sport te verhogen;
- ✚ Bij gebleken behoefte meer accommodaties voor sport en bewegen in Geldermalsen realiseren;
- ✚ Jeugdsportstimuleringsbeleid gaan invoeren met als doel de jeugd op jonge leeftijd te laten sporten en dit te continueren.

Actiepunten:

- ❖ De reeds aanwezige 'groene ruimte' (laten) inventariseren en optimaliseren door toepassing van hedendaagse oplossingen zodat het gebruik ervan sterk kan toenemen (bijvoorbeeld pannaveldjes, jeu de boulesbanen, kunstgras, 'speelkooi' en toepassing van verharding);
- ❖ Bij bestemmingsplannen etc. reeds in een zo vroeg mogelijk stadium ruimte reserveren voor sporten en bewegen;
- ❖ Een onderzoek (laten) uitvoeren naar mogelijkheden voor multifunctioneel gebruik, te beginnen in wijken waar niet wordt voldaan aan de 10% en 3%-norm.
- ❖ Bij gebleken behoefte mogelijkheden voor de realisering van accommodatie(s) onderzoeken en vervolgens de haalbaarheid hiervan te bekijken (bijvoorbeeld een 'beachcourt'⁵);
- ❖ Instrumenten voor jeugdsportstimuleringsbeleid vaststellen en inzetten (subsidiebeleid, sportstimuleringsactiviteiten, ouders informeren, kennismaken met diverse sporten etc.).

Knelpunt 2: Sport en bewegen wordt nu, al of niet bewust, te weinig ingezet als middel om bepaalde doelen op het gebied van volksgezondheid, sociale samenhang, jeugdbeleid, seniorenbeleid, integratie, vrijwilligersbeleid en normen en waarden te bereiken.

Oplossingsrichting:

- ✚ Sport en bewegen als een integraal onderdeel opnemen van het gemeentelijk beleid op de terreinen volksgezondheid, Wmo, jeugdbeleid, seniorenbeleid, integratiebeleid, vrijwilligersbeleid en op het gebied van normen en waarden.

Actiepunt:

- ❖ Bij het opstellen en het uitvoeren van het beleid op de genoemde terreinen sport en bewegen nadrukkelijk inzetten om de beleidsdoelstellingen te bereiken.

Knelpunt 5: Bij steeds meer verenigingen is een tekort aan vrijwilligers te zien, zowel voor uitvoerende als bestuurlijke taken, mede hierdoor zijn veel sportverenigingen weinig met de toekomst bezig en te veel met 'de waan van de dag'.

⁵ Een 'beachcourt' is een permanent zandveld (met drainage en afdekkingsmogelijkheid) dat geschikt is voor diverse eigentijdse sporten (beachvolley en –soccer bijvoorbeeld) die de jeugd aanspreken en met name van april tot en met september gebruikt kan worden (wanneer veel competities zijn afgelopen).

Oplossingsrichtingen:

🚧 Op de praktijk gericht vrijwilligersverenigingsbeleid opstellen waarin bijvoorbeeld de volgende handvaten zijn opgenomen:

- Naast een financiële bijdrage in de vorm van contributie een bijdrage 'in handjes' vragen/eisen van de leden;
- Ouders tijdens de clubactiviteit aanwezig laten zijn (→ geen kinderopvang!);
- Ook 'nieuwkomers' bij een club via persoonlijke benadering integreren;
- Vrijwilligerssteunpunt inschakelen;
- De betrokkenheid bij de vereniging vergroten, dit kan ook door het middel kantine;
- Andere doelgroepen dan de huidige aanboren, bijvoorbeeld 50+-ers;

🚧 Inspelen op de mogelijkheid van combinatiefuncties.

Actiepunten:

- ❖ Verenigingen ondersteunen bij het maken en/of de uitvoering van een beleidsplan en of vrijwilligersbeleid;
- ❖ Het inzetten van vrijwilligers heeft ook vaak een financieel motief, door dit deels weg te nemen wordt het tekort aan vrijwilligers kleiner (en de vereniging minder kwetsbaar);
- ❖ De vrijwilligersvacaturebank en de Sport beter te laten samenwerken en gericht ondersteuning te bieden aan verenigingen;
- ❖ Inspirerende voorbeelden van verenigingen op een inspirerende manier kenbaar maken aan andere verenigingen;
- ❖ De waarde van vrijwilligerswerk beter laten zien zodat in de afweging 'Tijd en Prioriteit' vrijwilligerswerk een hogere prioriteit krijgt en hier (nog) meer tijd naar toe gaat.

De minder urgente knelpunten (6, 8 en 1):

Knelpunt 6: Naar verwachting zal zich, in relatie tot de woningbouw in de 'Plantage' en gegeven het huidige beleid waarbij (nog) niet is ingespeeld op de tendens voor voetbal kunstgras te gebruiken, rond 2010 een gebrek aan speelvelden voordoen op sportpark Geldermalsen. Mogelijk leidt dit tevens tot een capaciteitstekort bij MVV '58 in Meteren.

Oplossingsrichting:

🚧 Het gebruik van kunstgras bij voetbalvelden introduceren, onder andere als oplossing bij ruimtegebrek op sportpark Geldermalsen.

Actiepunten:

- ❖ Herijking van het huidige beleid ten aanzien van de aanleg, onderhoud en financiering van voetbalvelden waarbij het toepassen van kunstgras als uitgangspunt geldt.

Knelpunt 8: Voor het bewegingsonderwijs ten behoeve van grote groepen leerlingen in Meteren dienen momenteel relatief lange afstanden te worden afgelegd.

Oplossingsrichting:

🚧 In of nabij de kern Meteren een accommodatie voor bewegingsonderwijs realiseren.

Actiepunten:

- ❖ Zo spoedig mogelijk een accommodatie voor bewegingsonderwijs realiseren;
- ❖ Vervolgens onderzoeken of dezelfde problematiek voor andere kernen van de gemeente geldt alwaar wel een basisschool aanwezig is, maar geen accommodatie voor bewegingsonderwijs;
- ❖ Bij nieuwbouw in de toekomst (bijvoorbeeld 'Plantage') vroegtijdig de afweging maken bij de planvorming wel of niet accommodatie voor bewegingsonderwijs mee te nemen.

Knelpunt 1: De inwoners van Geldermalsen bewegen te weinig en wel of niet in combinatie hiermee eten ze te veel en te ongezond. Met name geldt dit voor de jeugd. Er zijn te veel mensen met (ernstig) overgewicht aanwezig in Geldermalsen. De indruk bestaat wel dat de situatie de afgelopen jaren minder slecht is geworden.

Oplossingsrichting:

- 🚩 Het opstellen en uitvoeren van adequaat sportstimuleringsbeleid in combinatie met het promoten van gezonde voeding en hierbij voorrang te geven aan de doelgroep jeugd (en hun ouders).

Actiepunten:

- ❖ Het uitvoeren (of laten uitvoeren, bijvoorbeeld door het Burgerpanel) van een nulmeting om adequate actuele 'bewegingscijfers' te verkrijgen;
- ❖ Het gaan voeren van een adequaat sportstimuleringsbeleid in combinatie met het promoten van gezonde voeding en hierbij voorrang te geven aan de doelgroep jeugd (en hun ouders).

Bespreking van de knelpunten.

De voorlopige visie op sport en bewegen in Geldermalsen.

Tijdens de reeds eerder vermelde Themabijeenkomst Sport zijn een aantal steekwoorden genoemd die samen terug zouden moeten komen in de voorlopige visie op sport. Daarnaast heeft de 'Startnotitie sport Geldermalsen' en de bespreking van de knelpunten bijgedragen aan de volgende voorlopige visie⁶:

- Sport in Geldermalsen is er voor iedereen, het moet toegankelijk zijn voor alle inwoners en het moet betaalbaar zijn en blijven.
- In Geldermalsen begin je jong met sport en bewegen, je leert te presteren en normen en waarden worden spelenderwijs bijgebracht.
- Sport bevordert de sociale contacten en is leuk om te doen.
- Sport geeft een goed gevoel, is gezond en helpt tegen overgewicht.
- Sport is nadrukkelijk een onmisbare schakel in de samenleving van Geldermalsen.
- De gemeente Geldermalsen schept de voorwaarden zodat de inwoners kunnen (blijven) sporten en kiest niet voor topsport, wel voor de breedtesport.
- De gemeente Geldermalsen zet sport en bewegen nadrukkelijk in als beleidsinstrument op diverse beleidsterreinen.

Deelnemers aan de Themabijeenkomst Sport noemen steekwoorden.

⁶ Het betreft een voorlopige visie aangezien betrokkenen nog hun mening kunnen geven over deze visie en de raad deze vervolgens pas definitief zal vaststellen.

De voorlopige doelstellingen voor de sport en het bewegen in Geldermalsen

Evenals de voorlopige visie in het vorige deel van de kadernotitie zijn ook de doelstellingen van dit onderdeel voorlopig. De betrokkenen (verenigingen, het onderwijs, de ongeorganiseerde sport, het Sociaal Cultureel Werk, de Vrijwilligersvacaturebank etc.) krijgen de gelegenheid hun visie op deze kadernotitie te geven tijdens de commissievergadering van 2 juni 2008. Vanzelfsprekend kan dit tot wijzigingen leiden.

Bij het bepalen van doelstellingen voor de sport en het bewegen in Geldermalsen moet onderscheid gemaakt worden in het feit of sport als middel of sport als doel wordt ingezet. Deze tweedeling vindt u in de opsomming van doelstellingen terug.

Sport en bewegen als **middel** zal worden ingezet op het gebied van volksgezondheid, jeugdbeleid, ouderenbeleid, integratie, vrijwilligersbeleid en sociale samenhang doelen te realiseren

Voorlopige doelstellingen sport en bewegen als **middel**:

- Sport en bewegen wordt als middel ingezet om de gezondheid en de sociale contacten te bevorderen.
- Sport en bewegen wordt ingezet ten behoeve van een goede gezondheid van de jeugd (bijvoorbeeld voorkoming/vermindering overgewicht), vergroting van sociale vaardigheden (bijvoorbeeld omgaan met winst en verlies) en bevordering van de sociale contacten (ontmoeting e.d.) en het spelenderwijs aanleren van normen en waarden. Bij normen en waarden gaat het ook om de beleving van normen en waarden in de sport (spelverruwing etc), en tevens over de bijdragen van de sport aan het besef van normen en waarden in het algemeen.
- Sport en bewegen wordt ingezet om het bewegen in de woonomgeving in alle wijken te bevorderen door te streven naar netto drie procent van de ruimte te reserveren voor buitenspeelruimte en dit in nieuwe wijken als minimale norm op te nemen. In nieuwe wijken is de norm tevens 10% openbaar groen.
- Sport en bewegen wordt ingezet als middel om een goede balans tussen eten en bewegen te verkrijgen en de inwoners een goed gevoel over zichzelf te krijgen.
- In 2010 ligt het percentage inwoners dat leidt aan overgewicht en ernstig overgewicht gelijk aan het landelijk gemiddelde. In 2015 ligt dit percentage 5% onder het landelijk gemiddelde.
- In 2010 ligt het percentage jongeren dat leidt aan overgewicht en ernstig overgewicht gelijk aan het landelijk gemiddelde. In 2015 ligt dit percentage 5% onder het landelijk gemiddelde.

Voor sport en bewegen als **doel** wordt de volgende definitie voorgesteld: het geheel aan maatregelen, acties en activiteiten waarmee wordt beoogd mensen kennis te laten maken met, en deel te laten nemen aan bewegingsactiviteiten en sport met als doel deze personen te interesseren voor regelmatige sportdeelname (één of meerdere keren per week) en deze sportactiviteiten te faciliteren (bron: gemeente Amsterdam).

Voorlopige doelstellingen Sport en bewegen als doel:

- Voldoende en goed uitgeruste accommodaties in Geldermalsen voor het bewegingsonderwijs van het basisonderwijs waarin bewegingsonderwijs wordt gegeven van goede kwaliteit.
- In stand houden en waar nodig en mogelijk uitbreiden van (hedendaagse) sport- en beweegvoorzieningen voor de inwoners van Geldermalsen.
- Toename van de sportdeelname en het bewegen van alle inwoners van de gemeente Geldermalsen.
- Sport moet voor iedereen toegankelijk zijn ongeacht leeftijd, lichamelijke beperking, inkomenspositie en etnische achtergrond.
- Het ongeorganiseerd sporten en bewegen bevorderen door voorwaarden te scheppen (o.a. door 10% openbaar groen en netto 3% buitenspeelsruimte in de wijken) en actief in te spelen op sport- en beweegbehoeften van inwoners van Geldermalsen en nieuwe ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen.
- In 2010 voldoet 65% van de inwoners van Geldermalsen aan de beweegnorm, in 2015 is dit 70%;
- In 2010 doet 86% van de jongeren aan sport (het huidige landelijke gemiddelde), in 2015 is dit 90%;